27. 2. 2013

ID: 89566

Exekuce a odporovatelnost

Pasivně věcně legitimován v řízení o výkon rozhodnutí (exekuci) je ten, kdo na základě právního úkonu, který byl rozhodnutím soudu ve smyslu § 42a obč. zák. prohlášen neúčinným, nabyl z dlužníkova (osoby, jíž podkladové rozhodnutí ukládá povinnost plnit) majetku, přičemž výkonem rozhodnutí (exekucí) lze postihnout toliko věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, které neúčinným právním úkonem ušly z majetkové sféry dlužníka.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 2498/2012, ze dne 27.11.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněného města T., se sídlem v T., zastoupeného JUDr. V.P., advokátem se sídlem v T., proti povinné M. T., zastoupené JUDr. M.H., advokátem se sídlem v P., pro 80.649.015,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Jindřichově Hradci pod sp. zn. 10 EXE 1536/2011, o dovolání povinné proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. dubna 2012, č. j. 7 Co 556/2012 - 118, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Usnesením Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 4. 3. 2011, č. j. 10 EXE 1536/2011 - 32, byla podle vykonatelného rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 8. 2004, sp. zn. 9 To 62/2004, k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 80.649.015,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % z částky 44.149.616,- Kč jdoucím od 14. 11. 2001 do zaplacení a k vymožení nákladů exekuce nařízena exekuce na majetek povinné, jejímž provedením byl pověřen soudní exekutor JUDr. P.V. K odvolání povinné Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 14. 7. 2011, č. j. 24 Co 1371/2011 - 47, usnesení soudu prvního stupně s odkazem na § 36 odst. 3 exekučního řádu potvrdil.

Podáním ze dne 12. 9. 2011, doručeným pověřenému soudnímu exekutorovi dne 14. 9. 2011, povinná navrhla zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. s odůvodněním, že byť na ni „přešla povinnost strpět vymožení dlužné pohledávky jejího bývalého manžela ze svého majetku, který byl před uzavřením dohody o vypořádání společného jmění manželů ve společném jmění“, neznamená to ještě přechod povinnosti ve smyslu § 36 odst. 3 exekučního řádu, jak dovodil odvolací soud v usnesení ze dne 14. 7. 2011, č. j. 24 Co 1371/2011 - 47“. Dále namítla, že i kdyby „k přechodu uvedené povinnosti skutečně došlo, potom návrh na exekuci povinné byl podán opožděně, když lhůta ve smyslu § 408 odst. 1 obch. zák. uplynula nejpozději 15. 5. 2008, spíše však již 29. 12. 2007“, a že „i pokud by teoreticky právní moc…rozhodnutí o neúčinnosti dohody o vypořádání SJM vůči oprávněnému způsobovala nový běh obecné promlčecí lhůty ohledně nároku plynoucího z jiného rozhodnutí…, i v takovém případě by lhůta vůči povinné byla již promlčena“. Jelikož oprávněný s tímto návrhem nesouhlasil, předložil jej pověřený soudní exekutor soudu.

Okresní soud v Jindřichově Hradci usnesením ze dne 7. 12. 2011, č. j. 10 EXE 1536/2011 - 63, exekuci pro promlčení vymáhané pohledávky zastavil (výrok I.), rozhodl o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky (výrok II.) a o náhradě nákladů soudního exekutora (výrok III.).

K odvolání oprávněného Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 25. 4. 2012, č. j. 7 Co 556/2012 - 118, usnesení soudu prvního stupně „ve výroku v odstavci I. o zastavení exekuce potvrdil v části týkající se zastavení exekuce ohledně částky 33.713.015,- Kč, ve zbývající části, tj.

ohledně částky 46.936.001,- Kč je změnil tak, že se exekuce nezastavuje“, a rovněž je změnil ve výroku v odstavci III. o nákladech řízení soudního exekutora tak, že „se mu nepřiznává právo na náhradu nákladů exekuce proti oprávněnému, vztahujících se k té části nároku, ohledně níž byla exekuce zastavena“; dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o zastavení exekuce před soudy obou stupňů.

Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného okresním soudem, že Vrchní soud v Praze pravomocným a vykonatelným rozsudkem ze dne 25. 8. 2004, sp. zn. 9 To 62/2004, poté, co zrušil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 8. 2002, č. j. 17 T 13/2001-1133, sám rozhodl tak, že JUDr. B. T. (bývalého manžela povinné) uznal vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák., účinného od 1. 1. 2002, který spáchal tím, „jako právní zástupce státního podniku Státní léčebné lázně Třeboň ve věci žaloby podané žalobcem Ing. J. P. proti žalovanému státnímu podniku Státní léčebné lázně Třeboň o zaplacení částky ve výši 198.147.907,- Kč s příslušenstvím, předložil dne 22. 12. 1997 rozbor sporu, v němž v úmyslu neoprávněně obohatit Ing. J. P. a jeho právního zástupce JUDr. J. D. uvedl záměrně nepravdivé údaje o oprávněnosti jeho nároků a navrhl zastupující ředitelce MUDr. O. V. částečné uznání požadavku žalobce, dosáhl jejího souhlasu s tímto postupem tím, že ji uvedl v omyl, a dne 29. 12. 1997 při jednání u Krajského soudu v Českých Budějovicích částečně uznal nároky žalobce, což vedlo k vydání rozsudku pro uznání č. j. 13 Cm 154/97 - 88, jímž žalovanému bylo uloženo zaplatit žalobci Ing. J. P. částku 111.164.577,- Kč s 18 % úrokem z prodlení od 30. 12. 1997 a advokátovi JUDr. J. D. částku 2.032.620,- Kč, které jim byly ve dnech 14. a 15. 5. 1998 na základě tohoto pravomocného rozsudku uhrazeny Fondem národního majetku České republiky, čímž způsobil Fondu národního majetku ČR, respektive České republice, škodu ve výši nejméně 113.198.197,- Kč“. Za tento trestný čin byl obžalovaný JUDr. B. T. podle § 250 odst. 4 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 8 let a podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl uznán povinným nahradit poškozenému městu Třeboň způsobenou škodu ve výši 80.649.015,- Kč s 8,5 % úrokem z prodlení z částky 44.149.616,- Kč od 14. 11. 2001 a podle § 229 odst. 2 tr. ř. bylo poškozené město Třeboň se zbytkem uplatněného nároku na náhradu škody odkázáno na řízení ve věcech občanskoprávních. Již v tomto trestním řízení bylo zjištěno, že dne 10. 7. 1998 uzavřel Fond národního majetku ČR s oprávněným smlouvu, podle níž se oprávněný zavázal jako právní nástupce státního podniku Státní léčebné lázně Třeboň splácet takto (shora uvedeným způsobem) vyplacené finanční prostředky zpět Fondu národního majetku ČR ve splátkách, což učinil, a tím mu vznikla škoda ve výši přiznané exekučním titulem (trestním rozsudkem). Pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 25. 7. 2006, č. j. 6 C 9/2006 - 85, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 1. 2007, č. j. 7 Co 2232/2006 - 122, pak bylo rozhodnuto, že dohoda o vypořádání společného jmění manželů a o úpravě práv a povinností společného bydlení ze dne 8. 4. 2003 (dále jen „dohoda o vypořádání SJM“), uzavřená mezi JUDr. B. T. a povinnou, je vůči žalobci městu Třeboň (oprávněnému) neúčinná. Odvolací soud dále ze sdělení oprávněného, založeného na čl. 1358 až 1359 trestního spisu, zjistil, že oprávněný zaplatil Fondu národního majetku ČR v rámci plnění závazku vůči němu v roce 1998 částku 5.183.369,- Kč, v roce 1999 částku 13.951.714,- Kč, v roce 2000 částku 12.256.065,- Kč, v roce 2001 částku 13.931.199,- Kč (z toho do 24. 2. 2011, kdy oprávněný podal návrh na nařízení exekuce, dvě měsíční splátky v celkové výši 2.321.866,50 Kč), v roce 2002 částku 13.810.522,- Kč, v roce 2003 částku 13.478.743,- Kč a v roce 2004 do 31. srpna částku 8.037.403,- Kč (celkem 80.649.015,- Kč). Při právním posouzení námitky povinné o nedostatku pasivní věcné legitimace na její straně, odkázal krajský soud na závěr, jenž učinil v usnesení, jímž potvrdil usnesení soudu prvního stupně o nařízení exekuce, z něhož též okresní soud v daném řízení vycházel, tedy, že tato námitka důvodná není. Dále se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že „otázku promlčení“ vymáhané pohledávky je třeba posoudit podle obchodního zákoníku, jmenovitě jeho ustanovení § 398 a § 408 odst. 1, neboť „není pochyb o tom, že škoda představující vymáhanou pohledávku vznikla v důsledku protiprávního jednání JUDr. B. T. jako advokáta při zastupování státního podniku Státní léčebné lázně Třeboň v obchodní věci“ (viz § 566 obch. zák. - mandátní smlouva, § 261 odst. 2 obch. a R 7/2012). Na rozdíl

od soudu prvního stupně (který za počátek běhu promlčecí doby podle § 408 odst. 1 obch. zák. považoval 15. 5. 1998, tj. den kdy se právní předchůdce oprávněného státní podnik Státní léčebné lázně Třeboň dozvěděl o tom, že Fond národního majetku ČR - poté, co o tom rozhodla vláda ČR usnesením ze dne 29. 4. 1998, č. 300/98 - zaplatil na základě pravomocného rozsudku pro uznání vydaného Krajským soudem v Českých Budějovicích, č. j. 13 Cm 154/97 - 88, Ing. J. P. částku 111.164.577,- Kč a advokátovi JUDr. J. D. částku 2.032.620,- Kč), odvolací soud dovodil, že exekuovaná pohledávka vznikla oprávněnému až skutečným zaplacením finančních prostředků Fondu národního majetku ČR, neboť „teprve po provedené faktické úhradě“ mohl získat vědomost o vzniku škody a o odpovědném subjektu. Protože bylo zjištěno, že oprávněný platby realizoval v měsíčních splátkách, váže se počátek běhu desetileté promlčecí doby podle § 408 odst. 1 obch. zák. k okamžiku úhrad jednotlivých splátek; podal-li oprávněný návrh na nařízení exekuce dne 24. 2. 2011, je „namístě pokládat platby realizované do 24. 2. 2001 (tj. celkem částku 33.713.015,- Kč) za promlčené“, jelikož „není významné, kdy bylo rozhodnuto o neúčinnosti dohody o vypořádání SJM, kterou povinná nabyla do svého výlučného vlastnictví majetek, který původně náležel také JUDr. B. T.“. Ohledně zbývající části vymáhané pohledávky, tj. částky 46.936.001,- Kč, k promlčení nedošlo a důvod k zastavení exekuce proto není dán.

Proti výroku usnesení odvolacího soudu o věci samé, jímž bylo změněno usnesení soudu prvního stupně, podala povinná dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Především namítá, že k nařízení exekuce vůči ní nemělo dojít, neboť není osobou povinnou podle exekučního titulu, a nedošlo ani k přechodu povinnosti uložené jejímu bývalému manželovi na ni ve smyslu § 36 odst. 3 exekučního řádu. Soudními rozhodnutími bylo sice rozhodnuto, že dohoda o vypořádání SJM, kterou se svým bývalým manželem dne 8. 4. 2003 uzavřela, je vůči oprávněnému neúčinná, není však zřejmé, co z těchto rozhodnutí vyplývá pro dané exekuční řízení; podle ní by však již tato okolnost měla vést k zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Dále dovolatelka nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že k promlčení vymáhané pohledávky došlo pouze co do částky 33.713.015,- Kč a že počátek běhu promlčecí doby podle § 408 odst. 1 obch. zák. se váže k okamžiku úhrad jednotlivých splátek, které oprávněný Fondu národního majetku ČR zaplatil (do 24. 2. 2001) na základě smluvního závazku v souvislosti s převzetím majetku státního podniku Státních léčebných lázní Třeboň. Cituje ustanovení § 393, § 397, § 398, § 400 a § 408 obch. zák. a namítá, že odvolací soud ignoroval § 398 obch. zák., zejména v části za středníkem, podle které promlčení u práva na náhradu škody končí nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti. Jestliže z exekučního titulu plyne, že JUDr. T. se porušení povinnosti dopustil nejpozději dne 29. 12. 1997, uplynula promlčecí doba podle § 398 obch. zák. dnem 29. 12. 2007, takže byl-li návrh na nařízení exekuce podán dne 18. 2. 2011, je vznesená námitka promlčení důvodná a rozhodnutí soudu prvního stupně mělo být krajským soudem potvrzeno. „I pokud by mělo být vycházeno ze lhůty dle § 408 obch. zák., jak učinil soud prvního stupně, nelze promlčecí lhůtu ume prodlužovat na základě dispozičních úkonů původního oprávněného (zde FNM ČR), v důsledku kterých přešlo právo poptávat nárok na náhradu škody z něj na jeho právního nástupce (oprávněného). Takový postup by odporoval jak ust. § 400 obch. zák., tak základním zásadám civilního práva, protože právní postavení dlužníka by bylo závislé výlučně na tom, zda pohledávku vymáhá původní oprávněný (potom by promlčecí doba byla kratší) nebo jeho smluvní nástupce (a potom - prizmatem názoru odvolacího soudu - by se lhůta prodlužovala. Tedy při účelových převodech pohledávky by de facto nikdy nemusela skončit)“. Přitom se z odůvodnění exekučního titulu podává, že město Třeboň plnilo k rukám FNM ČR: „na základě smlouvy o bezúplatném převodu majetku do vlastnictví obce, uzavřené dne 10. 7. 1998 mezi FNM ČR a obcí Třeboň, že majetek státního podniku Státní léčebné lázně Třeboň byl převeden na město Třeboň, přičemž součástí smlouvy byl též přechod závazků uvedených v čl. VII., mezi kterými je i platba uskutečněná FNM ČR na základě inkriminovaného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích“. Podle dovolatelky je proto zjevné, že oprávněný nebyl poškozen jednáním JUDr. T. a že nárok na náhradu škody, který mu byl exekučním titulem přisouzen, na něj teprve následně přešel v důsledku dohody s FNM ČR, kterému vznikla skutečná škoda v

souvislosti s trestněprávním jednáním JUDr. T. „Proto by bylo logické a odpovídající § 400 obch. zák., aby počátek běhu promlčecích lhůt ohledně nároku na náhradu škody způsobené JUDr. T., byl odvozen právě od porušení jeho povinnosti, resp. vzniku škody poškozenému FNM ČR“. Navrhla, aby usnesení odvolacího soudu bylo v napadeném výroku zrušeno a aby mu věc byla v tomto rozsahu vrácena k dalšímu řízení.

Oprávněný se ve svém písemném vyjádření k dovolání ztotožnil s usnesením odvolacího soudu a navrhl, aby dovolání bylo zamítnuto.

Dovolací soud po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou, účastnicí řízení, řádně zastoupenou advokátem a že je přípustné podle § 238a odst. 1 písm. c), odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., přezkoumal usnesení odvolacího soudu v napadeném měnícím výroku o věci samé a dospěl k závěru, že dovolání není důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. může spočívat v tom, že odvolací soud posoudil věc podle právní normy (nejen hmotného práva, ale i práva procesního), jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 42a odst. 4 obč. zák. právní úkon, kterému věřitel s úspěchem odporoval, je vůči němu neúčinný potud, že věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkova majetku; není-li to dobře možné, má právo na náhradu vůči tomu, kdo měl z tohoto úkonu prospěch.

K námitce dovolatelky ohledně nedostatku pasivní věcné legitimace na její straně v daném řízení je třeba uvést, že podstatu institutu odporovatelnosti vyložil Nejvyšší soud např. v odůvodnění usnesení ze dne 22. září 2008, sp. zn. 20 Cdo 36/2007, v němž konstatoval, že vyslovení odporovatelnosti znamená z hlediska hmotného práva nastolení tzv. relativní neúčinnosti právního úkonu. Jí se rozumí stav, kdy právní úkon zůstává platným právním úkonem, který vyvolal všechny předvídané právní následky (např. převod vlastnictví k věci), a pouze v poměru mezi věřitelem a osobou, která od dlužníka nabyla majetek, se na tento právní vztah hledí, jako kdyby k právnímu úkonu nedošlo a jeho účinky nenastaly. Dále v tomto rozhodnutí uvedl, že rozhodnutí, jímž soud odpůrčí žalobě vyhověl, tj. určil, že vůči žalujícímu věřiteli je dlužníkem učiněný právní úkon, jenž zkracuje uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, neúčinný (§ 42a obč. zák.), je nezbytným podkladem k tomu, aby se věřitel na základě titulu způsobilého k výkonu rozhodnutí (exekuci), vydaného proti dlužníku, mohl domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) postižením toho, co odporovatelným (neúčinným) právním úkonem ušlo z dlužníkova majetku; již z toho vyplývá, že návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) v takovém případě směřuje nikoliv proti dlužníku (osobě z exekučního titulu zavázané), nýbrž proti tomu, s nímž nebo v jehož prospěch dlužník právní úkon učinil (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. května 1999, sp. zn. 2 Cdon 1703/96, uveřejněný pod číslem 26/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu, sp. zn. 20 Cdo 364/2002, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročníku 2003, pod číslem 69). O případ podle § 36 odst. 3 zákona č. 120/2001 Sb. nejde, neboť povinnost plnit nepřechází na osobu, s níž nebo v jejíž prospěch dlužník učinil odporovatelný právní úkon (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2009, sp. zn. 20 Cdo 3682/2007). V odůvodnění usnesení ze dne 29. dubna 2009, sp. zn. 20 Cdo 3682/2007, Nejvyšší soud dále uvedl, že podkladem k nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) proti tomu, s nímž nebo v jehož prospěch dlužník učinil právní úkon, je exekuční titul proti dlužníku a rozhodnutí, kterým soud určil, že vůči oprávněnému je právní úkon neúčinný.

Z toho vyplývá, že pasivně věcně legitimován v řízení o výkon rozhodnutí (exekuci) je ten, kdo na základě právního úkonu, který byl rozhodnutím soudu ve smyslu § 42a obč. zák. prohlášen

neúčinným, nabyl z dlužníkova (osoby, jíž podkladové rozhodnutí ukládá povinnost plnit) majetku, přičemž výkonem rozhodnutí (exekucí) lze postihnout toliko věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, které neúčinným právním úkonem ušly z majetkové sféry dlužníka (k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2002, sp. zn. 20 Cdo 364/2002, dále rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod číslem 63/1998 a číslem 26/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a usnesení téhož soudu ze dne 29. července 2008, sp. zn. 20 Cdo 5271/2007).

V posuzované věci je tudíž exekučním titulem pravomocný a vykonatelný rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 8. 2004, sp. zn. 9 To 62/2004, jímž JUDr. B. T. byla (mimo jiné) uložena povinnost nahradit poškozenému městu Třeboň způsobenou škodu ve výši 80.649.015,- Kč s 8,5 % úrokem z prodlení z částky 44.149.616,- Kč od 14. 11. 2001, a rozsudek Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 25. 7. 2006, č. j. 6 C 9/2006 - 85, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 1. 2007, č. j. 7 Co 2232/2006 - 122, pravomocný dne 15. 2. 2007, jimiž bylo rozhodnuto, že dohoda o vypořádání společného jmění manželů a o úpravě práv a povinností společného bydlení ze dne 8. 4. 2003, uzavřená mezi JUDr. B. T. a povinnou, je vůči žalobci městu Třeboň (oprávněnému) neúčinná, byť je soud prvního stupně v usnesení o nařízení exekuce výslovně nezmínil, ačkoliv na ně oprávněný v návrhu na nařízení exekuce odkázal. Námitka dovolatelky o nedostatku její pasivní věcné legitimace v daném exekučním řízení tak není správná (byť o přechod povinnosti podle § 36 odst. 3 zákona č. 120/2001 Sb. na povinnou, v jejíž prospěch dlužník učinil odporovatelný právní úkon, se nejedná).

Dále dovolatelka nesouhlasí s právním názorem odvolacího soudu, že počátek běhu promlčecí doby podle § 408 odst. 1 obch. zák. se váže k okamžiku úhrad jednotlivých splátek, které oprávněný Fondu národního majetku ČR zaplatil (od roku 1998 do 24. 2. 2001) na základě smluvního závazku uzavřeného v souvislosti s převzetím majetku státního podniku Státních léčebných lázní Třeboň, a tudíž ani s jeho závěrem, že k promlčení vymáhané pohledávky „došlo pouze co do částky 33.713.015,- Kč“, a taktéž krajskému soudu vytýká, že „ignoroval § 398 obch. zák., zejména v části za středníkem, podle které promlčení u práva na náhradu škody končí nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti“.

Předmětem dovolacího přezkumu v napadeném měnícím výroku odvolacího soudu je tak dále jeho závěr, že důvod k zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. není v uvedeném rozsahu dán, neboť právo vymáhat pohledávku není promlčeno. Odvolací soud (stejně jako soud prvního stupně) přitom vznesenou námitku promlčení vymáhané pohledávky posuzoval podle § 398 obch. zák. (které určuje, že u práva na náhradu škody běží promlčecí doba ode dne, kdy se poškozený dozvěděl nebo mohl dozvědět o škodě a o tom, kdo je povinen k její náhradě; končí však nejpozději uplynutím 10 let ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti) a podle § 408 odst. 1 obch. zák., dle nějž platí, že bez ohledu na jiná ustanovení tohoto zákona skončí promlčecí doba nejpozději po uplynutí 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet. Námitku promlčení však nelze uplatnit v soudním nebo rozhodčím řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím této lhůty.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 23. června 2005, sp. zn. 20 Cdo 434/2004, přijal závěr, že pro určení, podle jakého právního předpisu se bude posuzovat promlčecí doba k vymožení práva přiznaného pravomocným rozhodnutím soudu, je podstatné, podle jakého právního předpisu byl posuzován právní vztah mezi účastníky v nalézacím řízení (dále srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. října 2011, sp. zn. 20 Cdo 2431/2010, uveřejněné pod č. 49/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Již shora bylo uvedeno, že povinnost JUDr. T. jako dlužníka nahradit oprávněnému škodu podle exekučního titulu (trestního rozsudku) nepřešla na povinnou (§ 36 odst. 3 exekučního řádu). Je proto třeba rozlišit rozdíl mezi pohledávkou, kterou má oprávněný za dlužníkem přiznanou mu pravomocným trestním rozsudkem, a pohledávkou, kterou má oprávněný proti povinné na základě

téhož exekučního titulu vydaného proti dlužníkovi a dále rozsudku, jímž ve vztahu k němu (oprávněnému) byla vyslovena právní neúčinnost dohody o vypořádání SJM, jejíž uspokojení může požadovat z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkova majetku (§ 42a odst. 4 obč. zák.). Právě od rozlišení charakteru těchto pohledávek (právního vztahu mezi oprávněným a dlužníkem a právního vztahu mezi oprávněným a povinnou) se pak odvíjí aplikace příslušných ustanovení o promlčení práva přiznaného pravomocným rozhodnutím soudu.

Není pochyb o tom, že podle trestního rozsudku je dlužník povinen zaplatit oprávněnému jeho pohledávku z titulu náhrady škody, kterou mu způsobil trestným činem, za nějž byl pravomocně odsouzen. Povinná však oprávněnému žádnou škodu nezpůsobila a oprávněný jako věřitel proti ní požaduje podle § 42a odst. 4 obč. zák. na základě obou citovaných pravomocných rozsudků (exekučních titulů) uspokojení jeho pohledávky z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkova majetku. Z toho vyplývá, že ve vztahu mezi oprávněným a povinnou se o judikátní pohledávku z titulu náhrady škody nejedná a že mezi nimi nejde o obchodní vztah, jelikož v nalézacím řízení byl posuzován podle § 42a obč. zák. Rozhodující pro určení, kterým právním předpisem se promlčení pohledávky vymáhané oprávněným proti povinné řídí, je povaha práva, které se promlčuje, tj. práva věřitele domáhat se podle § 42a odst. 4 obč. zák. uspokojení své pohledávky z toho, co neúčinným právním úkonem ušlo z dlužníkova majetku, a nikoli to, jak odvolací soud (stejně jako soud prvního stupně) s odkazem na § 566 obch. zák. - mandátní smlouva, § 261 odst. 2 obch. a R 7/2012 nesprávně dovodil, že „škoda představující vymáhanou pohledávku vznikla v důsledku protiprávního jednání JUDr. B. T. jako advokáta při zastupování státního podniku Státní léčebné lázně Třeboň v obchodní věci“.

Námitku promlčení práva oprávněného vyplývajícího z § 42a odst. 4 obč. zák. tudíž nelze posuzovat podle § 398 obch. zák., a tedy ani podle věty za středníkem tohoto ustanovení, jak dovolatelka nesprávně namítá, a ani podle § 408 odst. 1 obch. zák., který na danou věc aplikovaly soudy obou stupňů. Protože v nalézacím řízení byl právní vztah mezi účastníky posuzován podle občanského zákoníku a protože právo oprávněného požadovat uspokojení své peněžité pohledávky proti povinné z neúčinného právního úkonu dlužníka není upraveno obchodním zákoníkem a tudíž ani ustanoveními obchodního zákoníku o promlčení, nýbrž ustanovením § 42a odst. 4 obč. zák., platí pro ně ustanovení o promlčení obsažené v občanském zákoníku, konkrétně ustanovení § 110 odst. 1, jež stanoví, že bylo-li právo přiznáno pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu, promlčuje se za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno.

Ze závěru, že exekuce proti povinné je vedena na základě exekučního titulu proti dlužníku a rozhodnutí, kterým soud určil, že vůči oprávněnému je právní úkon dlužníka neúčinný, je jednoznačné, že oprávněný mohl své právo na uspokojení pohledávky proti povinné podle § 42a odst. 4 obč. zák. uplatnit až poté, co nabyl právní moci (dne 15. 2. 2007) rozsudek Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 25. 7. 2006, č. j. 6 C 9/2006 - 85, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 1. 2007, č. j. 7 Co 2232/2006 - 122, jimiž bylo rozhodnuto, že dohoda o vypořádání společného jmění manželů a o úpravě práv a povinností společného bydlení ze dne 8. 4. 2003, uzavřená mezi JUDr. B. T. a povinnou, je vůči žalobci městu Třeboň (oprávněnému) neúčinná (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 8. 2004, sp. zn. 9 To 62/2004, včetně výroku o náhradě škody, nabyl - podle doložky na něm vyznačené - právní moci již dne 25. 8. 2004). Protože tedy oprávněný se mohl domáhat uspokojení své pohledávky proti povinné až po právní moci rozsudku, jímž byla ve vztahu k němu vyslovena právní neúčinnost dohody o vypořádání SJM, kdy mohlo být podle obou exekučních titulů nejdříve plněno, počala v dané věci desetiletá promlčecí doba podle § 110 odst. 1 obč. zák. k vymožení práva proti povinné podle § 42a odst. 4 obč. zák. běžet od 15. 2. 2007, takže podal-li oprávněný návrh na nařízení exekuce dne 24. 2. 2011, je zřejmé, že k promlčení tohoto jeho práva nedošlo.

Z uvedeného vyplývá, že ačkoli napadený měnící výrok usnesení odvolacího soudu spočívá na

nesprávném právním posouzení, je věcně správný, a jeho zrušení se závazným právním názorem, jak byl vysloven shora, by v konečném výsledku nemohlo přivodit jiný výsledek (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. března 2004, sp. zn. 25 Cdo 1277/2003, uveřejněný pod číslem 51/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Nejvyšší soud proto dovolání povinné podle § 243b odst. 2 věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Územní plán
- Základní vzdělávání (exkluzivně pro předplatitele)
- Žalobní argumentace (exkluzivně pro předplatitele)
- Zastavení exekuce
- Majetková podstata (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada škody (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada škody zaměstnancem
- Náklady řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Zajištění dluhu (exkluzivně pro předplatitele)
- Způsobilost být účastníkem řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada škody